

Кириченко В.В. Еколого-психологічні аспекти інформаційної діяльності суспільства : Міжвузівський науковий семінар : «Інформаційно-психологічна безпека особистості як теоретична і практична проблема» (Житомир, 20 лютого 2014 року) / В.В. Кириченко ; Житомирський військовий інститут ім. С.П. Корольова Державного університету телекомунікацій. – Житомир : [б. в.]. – С. 27-28.

Кириченко В.В.

аспірант

Інститут психології імені Г.С. Костюка

НАПН України

ЕКОЛОГІЧНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Накопичення суспільного досвіду зумовлює виникнення єдиного інформаційного простору у якому «вариться» актуальна для певної соціальної спільноти інформація. Збереженню підлягає лише та інформація, яка була перевірена та схвалена усіма членами, які мають доступ до певного інформаційного сегменту. Інформацію в галузі фізики, наприклад, можуть «створювати» люди, на яких суспільство поклало функцію дослідження та вивчення фізичних властивостей середовища. Обмеження меж компетентності існувало з найдавніших часів і вони стосувалася різних аспектів інформаційних відносин: запису інформації, збереження, поширення, відтворення та зміни її змістових блоків.

З різною метою суспільство штучно регламентує доступ до окремих елементів культури, таким чином формується соціально-корисна поведінка, вектор суспільного розвитку, знімається соціальне напруження та міжгрупове протистояння. На думку Т.М. Тіхомірової, сучасне суспільство характеризується наявністю протиріч, за яких, з одного боку, відбувається стимуляція здобуття досвіду, а з іншого – протидія. Завдяки цьому вектор розвитку можна контролювати і змінювати у вигідному для суспільства напрямку. Доступ до одних видів досвіду є «загальнодоступним» (правила етикету, побутова діяльність), до інших – «закритим» (виготовлення атомної бомби). Доступність до інформації регулюється як на законодавчому так і на культурному рівні (у якості табу, звичаїв, заборон). В Українському законодавстві доступ до інформації

забезпечується статтею 34 Конституції України, та може бути обмежений у випадках порушення національної безпеки, у інтересах територіальної цілісності, або у випадках, коли інформаційна діяльність одного суб'єкта порушує права та свободи іншого.

Обмеження доступу до інформації як правило відбувається з міркувань збереження безпеки психічного та фізичного здоров'я людини. Екологічність інформації – це її природовідповідність психосоціальному розвитку людини, що дає можливість створити екологічно безпечне для неї інформаційне середовище. Порушення екологічності може стосуватися як змісту повідомлення так і його невідповідності світоглядним уявленням людини, несумісності знакових систем реципієнта та комунікатора, історичного контексту інформації. Одна і та ж інформація у різному контексті та способі оприлюднення (особливо у поєднанні з експресією) може спричинити масові заворушення, агресивні та протиправні дії, емоційний дискомфорт та інші психосоматичні розлади.

Люди, які отримують знання про оточуючий світ з телевізора, газет, Internet-ресурсів намагаються привести у відповідність зовнішній, реальний світ з тим світом, який вони реконструюють за допомогою засобів медіа (Barbara J.W.). Зміст і форма опису будь-якого явища для різних вікових груп містить різні інформаційні модулі, які ускладнюються, та поступово у процесі соціалізації, розширюють межі знань людини, її світоглядні уявлення. У пострадянському просторі мають місце інформаційні дисонанси, які полягають у різкій зміні суспільного ставлення до подій історичної давнини, соціально-етнічних традицій та інших елементів культури. Наприклад, до цього події 33-го року XX ст. на Україні, які сьогодні визнані трагедією українського народу ще до 1991 року замовчувалися, або їм не надавалась особлива увага (Л.А. Найдьонова).

Важливими, у прикладному плані, є екологічні дослідження вікових обмежень доступу до публічної інформації у медіапросторі. Це стосується споживання інформаційної продукції, психогігієнічних норм кількості інформації та вимоги до її якості для дітей та дорослого населення. Формування уявлень про базові, соціально необхідні, елементи середовища, про «світ загалом» відбувається «лінійно-концентричним» шляхом. Поступове накопичення знань та віковий ценз виготовлення елементів матеріальної та духовної культури, допомагає вберегти психіку дитини від надмірного емоційного та інформаційного перевантаження.

